 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2023-11-24	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

Intern miljörevision, Karlstads universitet

Utförd av: Peter Fränngård (extern konsult från Envima)

Genomförandedatum: 2023-11-14

Karlstads universitet: Lokal 1B347, 1B453, 1A 416

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Syfte och omfattning	2
3. Intervjuade	3
4. Sammanställning av miljöarbetet inom CS samt LUN	3
a) Intervju med Campusavdelningen.....	3
b) Intervju med Lärarutbildningen	4
c) Intervju med Kommunikationsavdelningen	5
5. Uppföljning av tidigare års internrevisionsrapport.....	5
6. Sammanställning av genomförd intern miljörevision.....	5
a) Miljöledningssystem (revisionskriterie 1).....	6
b) Miljöutredning (revisionskriterie 2)	7
c) Miljöpolicy (revisionskriterie 3)	8
d) Miljömål och handlingsplan (revisionskriterie 4)	9
e) Miljöanpassade upphandlingar (revisionskriterie 5)	10
f) Utbildning för öka personalens miljökompetens och medvetenhet (revisionskriterie 6)	10
g) Energieffektiv informationsteknik samt upprätta mötes- och resepolicy (revisionskriterie 7)	10
h) Årlig uppföljning genom interna miljörevisioner (revisionskriterie 8).....	11
i) Årlig rapportering till Naturvårdsverket (revisionskriterie 9).....	11
7. Definitioner av iakttagelser.....	12
a) Positiva iakttagelser	12
b) Förbättringsförslag	12
c) Observationer	12
d) Avvikelse	12
8. Granskat material.....	13

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrappport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	2(13)

1. Sammanfattning

Envima AB har 2021 upprättat en treårig revisionsplan¹ för interna miljörevisioner för Karlstads Universitets (KAU) miljöledningssystem, vilken omfattar samtliga krav² i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Den första interna miljörevision genomfördes i november 2021 och årets miljörevision är den tredje och sista att genomföras enligt upprättad revisionsplan. Omfattningen för 2023 inkluderar Universitetsledningen, centrala stödfunktioner (Campusavdelningen, kommunikationsavdelningen och universitetspedagogiska enheten) samt Lärarutbildningens Kansli.

Revisorn har fått ta del av den dokumentation och kunnat genomföra de intervjuer som anses vara behövliga för att klarlägga Karlstads universitets efterlevnad av förväntningarna i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Det har varit en trevlig och öppen dialog kring Karlstads universitets miljöarbete från alla intervjuade. Uppfattningen är att det finns stor kompetens, kunskap, intresse samt engagemang om universitetets hållbarhetsarbete vilket även inkluderar miljö. Årets interna miljörevision har, förutom att granska efterlevnaden av förväntningarna i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, fokuserat på hur miljöarbetet är integrerat och förstått inom de centrala stödfunktionerna (CS) samt Lärarutbildningens Kansli (LUN).

Under revisionen identifierades 10 positiva iakttagelser, 9 förbättringsförslag och 3 observationer. Inga avvikelser gentemot Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter kunde konstateras.

2. Syfte och omfattning

Förutom att klarlägga huruvida universitetet har det systematiska arbetssätt inom miljöområdet som krävs av "Miljöledningsförordningen", ska revisionen bidra till att universitetet får en god förståelse för inom vilka områden universitetet behöver förbättra sitt miljöledningsarbete. Revisionen bidrar också till att öka kunskapen om miljöledning och förankra universitetets miljöarbete hos medverkande i revisionen.

Sammantaget strävar revisorn efter att:

- Utbilda och informera chefer och medarbetare.
- Vid behov undersöka hur arbetsmoment utförs, hur en speciell frågeställning hanteras, om befintligt arbetssätt är anpassat för att uppnå miljömålen.
- Identifiera behov av att förändra arbetssätt genom att hitta förbättringar

Varje årligt revisionstillfälle omfattar samtliga krav i Förordning om miljöledning i statliga myndigheter. Universitetsledningen revideras varje år angående övergripande ansvar och handlingsplaner. Intern miljörevision av de två fakulteterna (HS och HNT) samt Centrala stödfunktioner inklusive lärarutbildningens kansli (CS/LUN), sker

¹ Intern miljörevisionsplan 2021-2023, redovisas i Bilaga 1

² Presenteras förenklat i en sammanfattande dokumentation "Revisionskriterier" i Bilaga 2

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	3(13)

genom en uppdelning så att respektive verksamhetsdel ingår vid ett av de tre tillfällena.

Revisionerna genomförs genom dokumentgranskning, intervjuer samt vid behov stickprovskontroller i delar verksamheten.

3. Intervjuade

Namn	Befattning
Jerker Moodysson	Rektor
Dan Guttke	Biträdande universitetsdirektör
Olle Liliestierna	Chef Avdelningen för Campusservice
Dan Uhlin	Vaktmästare Avdelningen för Campusservice
Nina Thelander	Prodekan lärarutbildningen
Bengt Persson	Utbildningssamordnare lärarutbildningen
Jonas Brefält	Kommunikatör
Jörg Pareigis	Bibliotekschef

Vid internrevisionen var tjänsten som miljösamordnare för Karlstads universitet fortfarande vakant, men rekrytering av ny miljösamordnare är pågående och enligt uppgift inom kort tillsatt.

4. Sammanställning av miljöarbetet inom CS samt LUN

a) Intervju med Campusavdelningen

Det var ett mycket trevligt och informativt samtal med representanterna från Campusavdelningen. Uppfattningen är att de besitter stor kompetens och engagemang för sina arbetsuppgifter och för miljöfrågor kopplat till fastigheterna och verksamheten i sig. Man ser stora möjligheter att fortsätta den ”miljöresa” man startat, bland annat tillsammans i samverkan med fastighetsvärden.

En framgångsfaktor i arbetet att minska miljöpåverkan från fastighetsbeståndet, är att man sedan 2012 inte byggt några nya lokaler/fastigheter för universitetet, utan istället fokuserat på att utveckla och förädla de fastigheter som man redan nyttjar. Detta fast man samtidigt utökat verksamheten och universitetet.

4.a)1 Positiv iakttagelse Framtagning av Campusplan 2040

(<https://www.kau.se/campusplan>) som är en visionär plan för campus framtida utveckling.

Det finns en handlingsplan på Karlstads universitet att sortera ut biologiskt avfall från övrigt kommunalt avfall. Fungerar övergripande bra inom verksamhetens fastigheter samt aktiviteter, förutom vid kafeterian. Där har man gjort ett antal försök att få besökare att sortera efter sig, haft ”kampanjer” för information, m.m, men inte lyckats fullt ut.

4.a)2 Förbättringsförslag Se över lite var avfallsstationen är lokaliserad i kafeterian. Som det är nu står den vid ”posten” och ganska avskild från kafeterian. Vid

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2023-11-24	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

toaletterna finns en plats som eventuellt skulle vara lämplig. Den är mycket synlig och nära tillgång till att toalett/handfat för att rengöra händerna om det behövs. Ta upp detta med restaurangrådet och se över vilka möjligheter som finns för att göra det "lätt att göra rätt". Möjligt att titta på vilken uppmärkning man ska använda för tydlighet och se om Avfall Sverige (<https://www.avfallsverige.se/fakta-statistik/insamling/gemensamt-skyllsystem/>) förslag kan vara intressanta att använda.

4.a)3 Positiv iakttagelse I förra handlingsplanen var det stort fokus på avfallshanteringen och man har ställt upp flera "avfallsmöbler/Miljöstationer" i lokalerna och det finns bra tillgång till att sortera sitt avfall/skräp när man är i lokalerna. Genom detta är det "lätt att göra rätt" för både personal och studenter.

4.a)4 Positiv iakttagelse Campusavdelningen har på eget initiativ skapat återbruk av fastighetsmaterial, möbler och inredningsmaterial. Förutom miljöperspektivet är det även mycket lönsamt att fokusera på återbruk. Finns redovisat i Karlstads universitet Lokalförsöjningsplan 2021-2023 (ny version är på gång att tas fram).

b) Intervju med Lärarutbildningen

Även intervju och genomförande av intern miljörevision involverande Lärarutbildningen (LUN) var lättsam, informativ och saklig. Lärarutbildning är uppdelad i tre delar:

- Utbildningsvetenskapliga kärnan
- Verksamhetsförlagd (ute i "fält")
- Ämnesbelagd

I Förskolelärarprogrammet har man arbetat mycket med att anamma åtaganden i framtiden Hållbarhetspolicy i kurser och upplägg, men gott resultat. Även för Grundskolelärarprogrammet har man lyckats att integrera hållbarhetspolicyens åtaganden bra. Det har varit svårare med ämneslärarprogrammen, vilket till viss del beror på att de är mer reglerade i vad de ska innehålla. Det sker en del samverkan med fakulteterna HS och HNT för ämnesområdena och hur man kan omvandla kunskap till ämnesdidaktik. Del är att man går igenom kursplaner för att se hur de involverar eller kan involvera perspektivet hållbar utveckling.

4.b)1 Observation (samt förbättringsförslag) Från Lärarutbildning anser man att det är en större utmaning att få hållbar utveckling att genomsyra ämnesprogramutbildningarna. Det sker samläsning mellan kurser, vilket är en möjligt "verktyg" för att få ökad förståelse för hur integrera hållbar utveckling i program och kurser. Emellertid är det ämneslärarprogrammet som styr innehåll och vid tidigare försök att få in hållbar utveckling mer, finns det ett visst "motstånd". Viktigt att förväntningarna "gror" inom organisationen, men att det behövs engagemang hos högsta ledningen från Karlstads universitet.

Utmaningen man ser från lärarutbildningsprogrammet, gällande att få in hållbar utveckling och då även miljö i program samt kurser, är på vilket sätt man kan få in ett helhetsperspektiv och samband. Det är svårt att få in i kursplanenivån, vilket kan handla om mognad, vilket man anser har ökat hos programledarna inom Lärarutbildningen. Viktigt att fortsätta med den "övergripande struktur" man lyckats skapa för förskolelärarprogrammet samt grundskolelärarprogrammet och ta del av erfarenheter och lösningar.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2023-11-24	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

4.b)2 Positiv iakttagelse (samt förbättringsförslag) Förhållningssättet som man inom Lärarutbildningen använt, för att beakta och få in miljö i utbildningarna och kursutbud, är intressant. De har valt att gå igenom varje område för att skapa en grund att utgå från i alla program/utbildningar. Resulterade i att man tog fram en avdelningspolicy för hållbarhet (vilket inkluderar även miljö). Något som man skulle se om det även är applicerbart för andra avdelningar/fakultet.

4.b)3 Positiv iakttagelse Det har skett en stor höjning på medvetenhet kring hållbar utveckling i förskolelärarprogrammet.

c) Intervju med Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen är huvudsakligen ”förverkligare” av kommunikation inom Karlstad universitet, med uppgift att vara ett stöd och sprida kommunikation oavsett område (inkluderar bland annat miljöfrågor och miljöarbete). Vidare ska man uppmärksamma aktiviteter i sociala medier och ut till intressenter samt hjälpa till att ta fram och anpassa texter på uppdrag av publiceraren. Arbetet sker genom intern och extern kommunikation via Intranätet (Insidan) samt hemsidan (<https://kau.se>).

Den framtagna UPE utbildningen som erbjuds lärare har funnits drygt ett år. I ”pilotprojektet” som genomfördes våren 2023, deltog totalt 8 personer (antal platser var 12). Det är ett lite nytt sätt att lära sig och det uppkom många diskussioner och kunskapsutbyte i utbildningen. Kommande tillfälle för att gå utbildningen är våren 2024. Karlstads universitet har tillgång till 18 platser, men vid själva interna miljörevisionen var antalet anmälda enbart 8 personer. Med tanke på att det finns närmare 900 lärare som potentiellt skulle vara aktuella att gå utbildningen, är anmälningsnivån låg. Erbjudande att gå utbildningen har kommunicerats via ”Inslaget”, nyhetsbrev som UPE skickar ut samt information till alla chefer.

4.c)1 Förbättringsförslag Kanske göra en film med ”intervju” med en kollega som gått UPE utbildningen om personens uppfattning om innehåll, hur man använt sig av det man tagit del av och lärt sig i sin yrkesroll, fördelar och möjligheter.

5. Uppföljning av tidigare års internrevisionsrapport

Karlstads universitet har upprättat åtgärdsrapport samt handlingsplan efter föregående års interna miljörevision. En genomgång av 2022 års interna miljörevision ingick vid årets interna miljörevision för att följa upp noteringar inom samma område. När så är relevant, kommenteras uppföljning av de noteringar man arbetat med under respektive kapitel nedan.

6. Sammanställning av genomförd intern miljörevision

Internrevisionen genomfördes som redovisats ovan, via intervjuer med representanter från ledning och anställda på de centrala stödfunktionerna (CS) samt Lärarutbildningens Kansli (LUN).

För att tydlig redovisa vad som framkommit under den interna miljörevisionen, kopplat till förordningens kravställningar, sammanställs nedan utfallet per

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	6(13)

revisionskriterieområde.

a) Miljöledningssystem (revisionskriterie 1)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av sammanställningen nedan samt positiva iakttagelser.

Karlstads universitet har låtit upprätta och förvaltar ett framtaget enskilt miljöledningssystem för hela organisationen och lärosätet. I dokumentet ”Karlstads universitets miljöledningssystem” redogörs för miljöledningssystemets omfattning och uppbyggnad. Karlstads universitet har även upprättat ett parallellt kvalitetsledningssystem som gäller för utbildning, forskning och stödfunktioner. Till stor del finns det samverkan mellan de båda ledningssystemen, framför allt gällande uppföljning av hållbar utveckling i program och utbildningar, men varefter de utvecklas finns det sannolikt potential till ytterligare samverkan och integrering.

Det är Karlstads universitets rektor som har huvudansvaret för verksamhetens miljö- och hållbarhetsarbete. Den nya rektorn har ett stort personligt miljöengagemang som sannolikt kommer att återspeglas i arbetsrollen genom att rektorn signalerar värden och engagemang. Genom att säkerställa att verksamheten har fortsatt utveckling av sitt miljöledningssystem, ges förutsättningar för fungerande rutiner samt fördelning av kunskap och arbetsuppgifter. Rektorns uppfattning är att det uppbyggda miljöledningssystemet (inkluderande skapade rutiner, systematik och struktur) genererar en ”trygghet” där ingen funktion i organisationen är kritisk om den skulle försvinna. Vidare anser rektorn att det är av stor vikt att arbeta med miljöfrågorna och att det är viktigt att det är möjligt att redovisa vad man som verksamhet faktiskt gör för att skapa trovärdighet och för att verka för en god ”miljömedvetenhetskultur”.

För att hantera miljöfrågor och arbete med bland annat miljöledningssystemet, har man inom universitetet skapat en miljöledningsgrupp som träffas normalt en gång per månad. Vidare har man valt att ha övergripande kommunikation om vad som pågår och genomförs på universitetet via ”Nyheter” som presenteras på universitetets hemsida Miljö och hållbar utveckling.

Det finns lite olika lösningar på hur man inkluderar miljöperspektivet i program, på fakulteterna samt avdelningar.

6.a)1 Förbättringsförslag Undersök och diskutera i miljöledningssystemgruppen om det finns möjlighet att samverka mer mellan verksamheterna inom Karlstads universitet.

Karlstads universitet har valt att hantera de kemikalier som används inom verksamheten i en köpt kemikaliedatabastjänst (KLARA³) sedan 2020. Efter föregående års interna miljörevision har man inom verksamheten samordnat sig

³ KLARA är Karlstads universitets webbaserade system för förteckning, sammanställning och uppföljning av märkningspliktiga kemiska produkter. Systemet kan användas vid inventeringar, riskbedömningar och informationssökning av kemiska produkter. Databasen ägs av KLARA Ekonomisk Förening (KEF). Den består av universitet, högskolor, företag och organisationer ifrån hela Sverige.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrappport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2023-11-24	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

gällande förvaltning och ansvar för KLARA. Det är Campusavdelningen som är ”ägare” av KLARA och har gett uppdrag till (30%) Pia Eriksson (Utvecklingsingenjör, HNT) för själva förvaltningen av kemikaliehanteringen inom Karlstads universitet.

6.a)2 Förbättringsförslag I dag ges huvudsakligen tillgång till säkerhetsdatablad via pärmar vid skåp. Undersök om det är möjligt att skapa QR-koder från KLARA för snabb tillgång till säkerhetsdatabladen. Skulle ta bort behov att skriva ut kopior av säkerhetsdatablad samt att uppdatera och byta ut föråldrade säkerhetsdatablad.

6.a)3 Positiv iakttagelse Under året har systemansvarig för KLARA arbetat med att koordinera och inventera upplagda och registrerade kemikalier i databasen. Arbetet har fått tilldelat resursbehov genom att utvecklingsingenjör numera har en anställning (30%) på Campusavdelningen för att kontinuerligt arbeta med KLARA.

Sedan 2023 har Karlstads universitet börjat använda en digital lagdatabas (JP Infonet) för att ha tillgång till berörda författningar, ändringar och möjlighet att genomföra lagefterlevnadskontroll. Tanken är att kommande utsedd miljösamordnare ska ansvara för att genomföra lagefterlevnadskontroll i verktyget.

Karlstads universitet rankas fortsatt, som ett av flera universitet, av organisationen Klimatstudenterna. Enligt senaste årliga rapporten av Climate Action Ranking, kom universitetet på plats 13 av 20 (totalt 56 poäng av 100 möjliga). Uppfattningen är att man som universitet löpande tar till sig av utfallet, men att man är väl medveten om att det är svårt att höja sig i rankingen med tanke på hur bedömningen görs. Det man som universitet har fokuserat på, jämfört mot rankingen 2022, är målmedvetenhet och faktiskt utveckling med universitetets miljöledningssystem, där man beslutat om en ny miljöpolicy 2022 (del av granskat material vid denna interna miljörevision) samt satt nya miljömål med tillhörande handlingsplaner för 2022-2024.

Det sker mycket hållbarhetsarbete inom Karlstads universitet, vilket inkluderar många och stora miljöinsatser samt miljöarbete av olika slag och samverkan med universitetets studenter. Studentkåren och klimatstudenterna samverkar mycket med universitetet på flera olika sätt som att ha representant med i miljöledningssystemgruppen samt vara aktiva i campusutvecklingen.

Karlstads universitet är sedan ett antal år anslutet till Klimatramverket för universitet och högskolor. Det har varit lite mindre aktiviteter och samverkan sedan en tid tillbaka inom Klimatramverket, vilket diskuterades redan vid förra årets interna miljörevision (som en mindre observation 6.a.1). För att ge förutsättningar för fler aktiviteter och samverkan, har Karlstads universitet (tillsammans med övriga medlemmar) en viktig roll med att bidra samt engagera sig mer.

b) Miljöutredning (revisionskriterie 2)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av sammanställningen nedan samt positiva iakttagelser.

Enligt förväntningarna i Förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, ska Karlstads universitet upprätta och förnya en miljöutredning för

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	8(13)

verksamheten var femte år. Då aktuell miljöutredning är från 2020, börjar det bli dags att påbörja planering och arbete under 2024 för att ha goda förutsättningar och framförhållning för att ta fram ny miljöutredning 2025.

Karlstads universitet har under åren aktivt och strukturerat genomfört en hel del aktiviteter och åtgärder utifrån den sammanställda miljöutredningen från 2020. Som exempel har man fokuserat på sin kemikaliehantering och valt att köpa in KLARA som genererat ökad systematik, struktur och styrning.

Framtagen miljöutredning från 2020 är tänkt att ligga till grund för den förnyade miljöutredningen, men att det sannolikt kommer involvera ett vidare perspektiv gällande hållbar utveckling. Tanken är att miljöutredningen ska inkludera en översyn av de aspekter som redovisas i förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter och se hur de är relevanta och berör Karlstads universitet. Vidare önskar man inkludera hur Karlstads universitet ser på sin roll samt arbetar med Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen.

6.b)1 Positiv iakttagelse Under 2024 är planen att alla programledare ska ta fram en årsberättelse, där man bland annat redovisar hur man bidrar/påverkas av de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Tanken är att titta på, samverka samt insamla erfarenheter från hur bland annat Högskolan Gävle gjort.

Från Lärarutbildning önskar man gärna se att kommande miljöutredning för 2025, lyfter upp lite mer alla tre perspektiven av hållbar utveckling genom att visa på engagemang, utveckling och vad verksamheten gör, önskar bidra med och vara stolta över det man faktiskt gör, har gjort och vill göra.

c) Miljöpolicy (revisionskriterie 3)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt positiv iakttagelse.

Aktuell miljöpolicy (Dnr C2022/394) godkändes i april 2022, av dåvarande rektor, och ska enligt förväntningarna i förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter förnyas senast efter tre år (2025). Den nya rektorns uppfattning är att en miljöpolicy ska vara förhållandevis kort och koncis. Den aktuella miljöpolicyen kan eventuellt utvecklas, men sannolikt kommer den bibehållas till stor del så som den är. Biträdande universitetsdirektör redogjorde att kommande genomgång och framtagning av förslag av ny miljöpolicy kommer utföras av miljöledningsgruppen (som fått en större bredd och deltagande av representanter inom universitetet sedan miljöpolicyen senast sågs över) för ett godkännande av rektorn.

6.c)1 Förbättringsförslag I samband med förnyelse av miljöpolicy och miljöutredning, finns de sannolikt många möjligheter att kommunikativt informera personal och studenter om det pågående arbetet. Genom att tidigt påbörja en ”kommunikationskampanj”, kan det skapa förutsättningar för ökad nyfikenhet och intresse bland personal och studenter.

6.c)2 Positiv iakttagelse Det finns hos de intervjuade god kännedom om Karlstads universitets miljöpolicy.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	9(13)

d) Miljömål och handlingsplan (revisionskriterie 4)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Nya miljömål har upprättats sammanställda i "Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2022-2024". Målen är konkreta och har tydlig mätning samt vad man vill uppnå och förbättra. De upprättade miljömålen med tillhörande handlingsplaner involverar 7 målområden, som har tydlig koppling till förväntningarna i förordningen om miljöledningssystem i statliga myndigheter.

I miljöutredningen från 2020 redovisas att utsläpp av koldioxid, CO₂, från flyg är den mest betydande direkta miljöaspekten universitetet har att hantera. I sitt miljömål för 2022-2024, ska verksamheten minska utsläpp av CO₂ från tjänsteresor och övriga transporter vid Karlstads universitet med drygt 30 000 kg per år. Framtagen styrning för att bidra till måluppfyllnad är universitetets rese- och mötespolicy. Uppfattningen är delvis bland personalen att man behöver beakta ytterligare perspektiv vad gäller flygresor och val av tåg. Förutom behov att minska utsläppen av CO₂, anser man att det är viktigt att även väga in faktorer som tid, kompetenshöjning, internationellt rykte, forskning, m.m. Internationaliseringen bidrar till påverkan på miljön, men den har även flera andra perspektiv samt aspekter att beakta. Uppfattningen är att det kan finnas risk för att aktuell policy kan tolkas olika inom Karlstads universitet och därför ge olika förutsättningar för anställda.⁴

6.d)1 Förbättringsförslag 2025 kommer det vara aktuellt att förnya miljöutredningen, miljöpolicy samt sätta nya miljömål. En ypperlig möjlighet att skapa tydlig "röd tråd" och samverkan mellan utredning, policy och mål. Det är eventuellt även fördelaktigt och naturligt att få med koppling till universitets strategiska målarbete (kopplade till miljö, ekonomi och socialt) samt de globala hållbarhetsmålen. För att ge goda förutsättningar för det, rekommenderas Karlstads universitet att påbörja arbetet redan under 2024. En idé är att skapa en "storytelling", med stöd av Kommunikationsavdelningen, för att miljöpolicy, miljöutredning samt miljömål ska bli välkända inom Karlstads universitet.

6.d)2 Förbättringsförslag Gällande miljömål samt tidigare satta miljömål, har hitintills varit utformade utifrån förväntningarna i förordning (SFS 2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Målen har mer skapats och upprättats utifrån förordningens förväntningar och inte lika mycket utifrån Karlstads universitets möjligheter och förutsättningar. Då man under åren blivit mer förstående, kunniga och medvetna om hur universitetets faktiska miljöarbete, möjligheter och utmaningar hanteras och skapar miljönytta, bör det vara möjligt att vinkla satta mål mer mot verksamheten och mindre mot förordningens förväntningar.

6.d)3 Förbättringsförslag Det kanske kan vara intressant att genomföra någon typ av mätning gällande studenternas uppfattning av sin miljökunskap före och efter genomförd kurs. Ett sätt att få mätbarhet i hur kurser involverar och inkluderar miljö. Har viss koppling till förväntningar via Klimatramverket, som fastställer att studenter ska ges kunskap i hållbar utveckling under studietiden.

⁴ Något som diskuteras en del inom Lärarutbildningen. Vikten att beakta flera perspektiv och också att det ska vara enhetlig bedömning inom Karlstads universitet.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	10(13)

e) Miljöanpassade upphandlingar (revisionskriterie 5)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelse.

Karlstads universitet har upprättat en inköbspolicy som bland annat reglerar hur miljö ska beaktas vid upphandlingar och inköp. Policyn och tillhörande riktlinjer ska möjliggöra att universitetet kan köpa rätt varor och tjänster till rätt kvalitet och kostnad från rätt leverantör. Till inköbspolicy finns framtagna ”Riktlinjer för inköp vid Karlstads universitet” som tydliggör inköbspolicy och hur den ska ”förverkligas”.

Huvudsakligen sker inköp via Upphandlingsenheten, som genomför inköp utifrån den kravspecifikation de erhåller. Beroende på vad för inköp det gäller, ansvarar ”beställaren” att tydliggöra vilken/vilka miljökrav/-förväntningar som ska ställas.

f) Utbildning för öka personalens miljökompetens och medvetenhet (revisionskriterie 6)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Undervisande medarbetare erbjuds årligen att delta på en introducerande kurs i hållbar utveckling via Universitetspedagogiska enheten (UPE). Även en grundkurs i hållbarhetsdidaktik för undervisande medarbetare finns upprättad. Uppfattningen är att miljöfrågorna engagerar ledningen och avstämning sker löpande med styrelsen.

All personal erbjuds att gå en hållbarhetsdidaktikkurs, via Universitetspedagogiska enheten UPE, som man utvecklat och skapat tillsammans med Mittuniversitetet, Mälardalens universitet samt Linköpingsuniversitet. Utbildningen är i två steg där den första delen är mer allmän och steg 2 är mer fokus på hur man ska få in hållbar utveckling.

g) Energieffektiv informationsteknik samt upprätta mötes- och resepolicy (revisionskriterie 7)

Vid intern miljörevision konstaterades godkänd efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Det finns ett stort fokus inom universitetet gällande dess påverkan på miljön i och med användning av energi, teknik och resor. Man har stort samarbete och samverkan med Akademiska Hus gällande energibesparande åtgärder och fastigheternas miljöpåverkan samt utvecklingen av de lokaler och fastigheter man bedriver verksamheten i. Campusavdelningen har haft stort fokus på energieffektiviseringar för fastigheterna och lokalerna Karlstads universitet bedriver sin verksamhet i.

6.g)1 Positiv iakttagelse Genom strukturerat och systematiskt arbete med att skapa förbättrad energibesparing under många år, har Karlstads universitet halverat energiförbrukningen mellan 2012 – 2020. Det har genomförts genom investeringar i fastigheterna tillsammans med fastighetsägaren och på egna initiativ. Man gör fortsättningsvis även en del tester av nya tekniker och val.

6.g)2 Positiv iakttagelse Den solcellsanläggning man har förfogande över, genererar totalt cirka 8% av Karlstads universitets totala energibehov.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn Slutrapport	Projekt Intern miljörevision			
	Författare Peter Fränngård	Godkänd av -	Datum 2023-11-24	Dokumentnr./Dnr	Revision P1.0-1

Gällande verksamhetens resor, finns vid revisionstillfället en ny Mötes- och resepolicy som är kommunicerad i organisationen.

6.g)3 Observation Något man har tankar kring och funderingar om, är hur enhetliga cheferna kommer vara gällande att bevilja resande med flyg i tjänsten och krav på att nyttja tåg som alternativ. Karlstads universitet har satt höga och tydliga mål gällande att minska utsläpp av fossila växthusgaser och därför är det viktigt att man är tydlig från centralt håll gällande den styrning som gäller och att den är enhetlig och ”rättvis” för alla inom universitetet.

h) Årlig uppföljning genom interna miljörevisioner (revisionskriterie 8)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Karlstads universitet har under tre år låtit extern resurs utföra interna revisioner utifrån framtagen internrevisionsplan för perioden 2021-2023. Utfall från de två tidigare interna miljörevisionerna finns sammanställt i rapporter som även finns tillgängliga på universitetets hemsida (<https://www.kau.se/om-universitetet/om-karlstads-universitet/vart-ansvar/miljo-och-hallbar-utveckling/miljorevision>).

6.h)1 Observation Det är inte vid aktuell intern miljörevision beslutat om hur man avser att planera och utföra kommande interna miljörevisioner. I och med årets genomförda revision, är framtagen internrevisionsplan avslutad. Enligt utsago finns det planer på att framöver genomföra interna miljörevisioner internt. Kan finnas goda förutsättningar för det då man under 6 år haft externa revisorer (från två olika konsultbolag) som man lärt mycket från och utifrån erfarenheterna sannolikt kan skapa sin egen interna struktur och rutin för fortsatt revisionsarbete.

i) Årlig rapportering till Naturvårdsverket (revisionskriterie 9)

Vid intern miljörevision konstaterades tydlig efterlevnad av kraven i förordningen. Verifieras av nedan kommentarer samt iakttagelser.

Biträdande universitetsdirektör har lämnat in rapport, om lärosätets miljöarbete 2022, till departement samt Naturvårdsverket enligt de krav som ställs. Efter inrapporteringen har ingen respons eller återkoppling skett från myndigheterna.

Uppfattningen bland universitetet och personalen, är att man sedan pandemin reser mindre än innan. Det kan stämma att man reser mindre nationellt än tidigare och ersätter fler resor med digitala möten och kommunikation. Dock visar statistiken på att minskningen är marginell, vilket delvis beror på att de långa flygresorna (över 50 mil) inte minskar (påverkar mycket från de utsläpp som genereras från de långa flygresorna). En annan faktor som man bör beakta när man analyserar statistiken fortsättningsvis, är att man blivit fler anställda på universitetet (gått från 1 250 anställda 2019 till 1 350 anställda 2023).

6.i)1 Förbättringsförslag Fundera på hur man ska framöver mäta och sätta mål för 2024-2026 gällande utsläpp av CO₂, med tanke på att man reser mindre korta resor, är fler anställda och har behov utifrån andra perspektiv att resa. Dagens målsättning är

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	12(13)

skapad utifrån att man som universitet är med i Klimatramverket.

Upphandlingar med miljökrav har minskat marginellt mellan 2021 (18 av 20 inkluderade miljökrav) och 2022 (14 av 18 inkluderade miljökrav), men har samma nivå på totalvärde i kronor (96%).

Regleringsbrev för 2023, som är aktuellt för Karlstads universitet, är mycket allmänt uttryckt och gällande regering har valt att exkludera flera återrapporteringskrav som tidigare fanns. Återrapporteringskravet att redovisa hur lärosädet arbetar för att främja hållbar utveckling, är just nu bortplockat, vilket kan anses underligt med tanke på att högskolelagen kräver att man som universitet ska främja hållbar utveckling. Innebär att det måste ingå i universitetets arbete, men något återrapporteringskrav om hur finns inte. Uppfattningen är att det ska bli intressant att se hur kommande regleringsbrev kommer att se ut och omfatta.

7. Definitioner av iakttagelser

I sammanställningen av utförd intern miljörevision som är redovisad ovan, har det identifierats en del iakttagelser av olika karaktär. Nedan redovisas innebörden av de olika iakttagelserna och hur de förväntas att hanteras.

a) Positiva iakttagelser

Positiva iakttagelser är aktiviteter eller initiativ som identifierades under revisionstillfället som är goda exempel och därför värda att omnämnas.

b) Förbättringsförslag

Förbättringsförslag är förslag på möjliga förbättringsmöjligheter som identifierats inom miljöledningssystemet. Dessa är iakttagelser som enbart är förslag på möjliga förbättringar och inget som Karlstads universitet behöver hantera eller agera på.

c) Observationer

Observationer är områden som identifierats under revisionstillfället där det sannolikt råder efterlevnad av reviderade krav, men där det inte bekräftats eller osäkerhet finns om efterlevnaden. Dessa iakttagelser är inte att betrakta som avvikelser och behöver inte hanteras så. Däremot bör Karlstads universitet ta ställning till huruvida de kommer att agera på observationen eller inte och vilka åtgärder de i sådana fall planerar att vidta.

d) Avvikelser

Avvikelser är de brister som identifierats under revisionstillfället där verksamheten inte lever upp till kraven i SFS 2009:907. Dessa avvikelser ska Karlstads universitet hantera i form av att skapa en åtgärdsplan för att korrigera avvikelserna. Uppföljning och utvärdering av effekten av de implementerade åtgärderna ska genomföras. Senast vid nästa revisionstillfälle 2024 ska avvikelserna vara åtgärdade.

 Karlstads universitet	Dokumentnamn	Projekt			
	Slutrapport	Intern miljörevision			
Författare	Godkänd av	Datum	Dokumentnr./Dnr	Revision	Sida
Peter Fränngård	-	2023-11-24		P1.0-1	13(13)

8. Granskat material

Dokumentnamn	ID
Karlstads universitets miljöledningssystem	C2019/932
Riktlinjer för minskad energiförbrukning vid användning av datorutrustning	C2004/231
Ordning för kvalitetsarbete vid Centrala stödfunktioner	C2023/601
Arbetsordning för centrala stödfunktioner	C2022/213
Karlstad Universitets strategi 2023	C2018/313
Vision och strategi 2030 (tavla)	N/A
Redovisning av miljöledningsarbetet 2022, Karlstads universitet	N/A
Miljöutredning Karlstads universitet	20200514
Miljöaspektsförteckning 2023	N/A
Miljöpolicy	C2022/394
Policy för hållbar utveckling inom lärarutbildningen vid Karlstads universitet	LUN 2018/113
Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2022-2024	C2022/518
Regler för tjänsteresor vid Karlstads universitet	C2019/980
Rektors delegationsordning	C2022/158
Universitetsdirektörens delegation till avdelningarnas chefer och biträdande universitetsdirektör	C2022/331
Årsredovisning 2022	C2023/79
Karlstads Universitets Lokalförsörjningsplan 2021-2023	C2021/513
Protokoll från genomförda miljöledningsgruppsmöten	N/A
Intern miljörevisionsrapport 2022 med bilagor	C2022/1145
Åtgärdslista Miljörevision 2022 (avstämd och uppdaterad 2023-10-17)	N/A
Regleringsbrev 2023 Myndighet universitet och högskolor	Internetsida
Miljö och hållbar utveckling	Internetsida
Organisationskiss - Karlstads universitet	Internetsida